

Handhaving dierenwelzijn anno 2014

Ellen van Scherpenzeel en
Jeroen Ogier.

In het regeerakkoord van het kabinet Rutte I (2010) werd aangekondigd dat dierenmishandeling harder moest worden aangepakt. Maatregelen in dit kader waren de komst van vijfhonderd animal cops (dierenpolitie), één alarmnummer voor dieren in nood en een steviger strafvorderingsbeleid. Deze maatregelen moesten er voor zorgen dat de aanpak van dierenmishandeling en dierenverwaarlozing kwantitatief en kwalitatief verbeterd zou worden.

Eind 2011 is de dierenpolitie ingevoerd en is het centrale Meldnummer 144 'Red een dier' voor het publiek opengesteld.

Kort na de val van het kabinet Rutte I, in april 2012, heeft de Tweede Kamer een motie van Bernds en Kuiken aangenomen. De motie wil de functie van dierenpolitie voor de betreffende agenten niet als voltijd, maar als taakaccent invullen, om op deze manier de agenten tevens te behouden voor het overige politiewerk.

Inmiddels wordt handhaving van dierenwelzijn effectief en efficiënt opgepakt door de politie. Tijd dus voor Dier&Milieu om eens te informeren wat er nu allemaal gebeurt wanneer iemand 144 belt met een melding over een mishandeld dier. Ik word in Driebergen ontvangen door Ellen van Scherpenzeel van het Expertisecentrum Dierenwelzijn. Na een snelle blik in het kantoor schuift even later ook Jeroen Ogier aan. We zijn compleet en al snel wordt mij duidelijk dat ik met gedreven en enthousiaste mensen zit te praten. Ze verstaan hun vak. Ze leggen me uit hoe een en ander is geregeld en functioneert vanaf eind november 2011.

Meldnummer 144 Red een dier

Op 15 november 2011 is het landelijk Meldnummer 144 opengesteld voor publiek. Het Meldnummer is zeven dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar. Het doel van dit nummer is dat meldingen over verwaarlozing en mishandeling van dieren beter en effectiever worden opgevolgd door de politie en andere hulpverleners en handhavers.

Meldingen bij 144 worden beoordeeld door speciaal opgeleide centralisten en doorgeschakeld naar de instanties die zich bezighouden met hulpverlening aan dieren en handhaving van de regelgeving inzake dierenwelzijn.

Het meldnummer is fysiek ingericht bij de Dienst Landelijk Operationeel Centrum i.o. van de politie in Driebergen, letterlijk om de hoek van het Expertisecentrum Dierenwelzijn.

Het Expertisecentrum Dierenwelzijn

Het expertisecentrum coördineert en ondersteunt daar waar nodig de 150 collega's met het taakaccent in het veld. Belangrijke taak van het centrum is om politieke kennis op te bouwen op het terrein van dierenmishandeling en -verwaarlozing. Daarnaast doet het expertisecentrum onderzoek, of laat dit uitvoeren, naar het verband tussen geweld tegen dieren en andere strafbare feiten, zoals intermenselijk geweld en de internationale verbanden op het terrein van illegale dierenhandel en dierenmishandeling.

Het expertisecentrum is net als het Meldnummer 144 in november 2011 van start gegaan. Het centrum bestaat uit een team van vakspecialisten, dat ondersteuning biedt aan de centralisten van het Meldnummer 144 en aan de dierenagenten. Op dit moment werken er zeven personen en is er een goede mix tussen politiemensen en experts op het gebied van dierenwelzijn.

In grote lijnen heeft het expertisecentrum drie belangrijke taken:

- ze ondersteunen waar mogelijk met inhoudelijke kennis, stellen richtlijnen en protocollen op;
- ze zijn ondersteunend en leveren expertise aan de 150 taakaccenthouders en het Meldnummer 144;

- ze voeren wetenschappelijk onderzoek uit ten aanzien van fenomenen zoals de combinatie van huiselijk geweld en dierenmishandeling.

Politie- en inspectiediensten worden regelmatig geconfronteerd met allerlei vormen van dierenmishandeling

De dagelijkse praktijk

Een bij 144 binnenkomende melding wordt aan de hand van een door het expertisecentrum ontwikkeld schema behandeld. Er wordt onderscheid gemaakt tussen een noodsituatie en overige incidenten. Indien het om een dier in nood gaat wordt afhankelijk van de situatie de brandweer (onbereikbaar of bekneld dier) of de noodhulp van de politie ingeseind. In dit laatste geval moet er sprake zijn van ernstige aantasting van de openbare orde, direct gevaar voor mens en dier of een strafbaar feit op heterdaad. Hieronder valt ook een bijtincident. Gaat het om een gezelschapsdier en is er geen noodhulp noodzakelijk, dan wordt meteen de dierenambulance ingeschakeld.

Meldingen over dieren die geen betrekking hebben op dierenmishandeling of het onthouden van de nodige zorg aan dieren, zoals bijtincidenten (niet op heterdaad), overlast van dieren of valwild (wild dat op een andere manier is doodgegaan dan gejaagd, bijvoorbeeld een verkeersslachtoffer) worden direct doorgezet naar het landelijk telefoonnummer politie. Daar waar het meldingen betreft waar dierenwelzijn in het geding is, wordt er door de medewerker 144 meteen een intakegesprek gehouden. De melding

Doorgezette zaken

De politie heeft een landelijk portefeuillehouder handhaving dierenwelzijn. Iedere eenheid heeft een tactische coördinator handhaving dierenwelzijn. De dierenagenten worden operationeel aangestuurd door de eenheden. Deze taakaccenthouders kunnen gemiddeld 50% van hun inzet besteden aan hun taakaccenthouderschap dierenpolitie. De meldingen waar dierenagenten op reageren, komen vooral binnen Meldnummer 144 en via hun eigen netwerk. Inmiddels beschikt de politie over ongeveer 150 goed opgeleide medewerkers, een expertisecentrum en een landelijk meldnummer.

Meldnummer 144.

Regelmatig is er berichtgeving over dierenwelzijn in de pers.

wordt na te zijn opgenomen, afhankelijk van de diersoort c.q. categorie zoals een landbouwhuisdier/hobbydier/gezelschapsdier/wild dier doorgezet naar de politie, NWWA of Dierenbescherming.

Niet alle taakaccenthouders hebben kennis van paarden.

De praktijk (Paardenmishandeling)

Een probleem dat landelijke bekendheid heeft gekregen is zware mishandeling van paarden. Vanaf 1 januari 2013 zijn er inmiddels meer dan 60 meldingen van ernstige mishandeling van paarden binnengekomen. In zeker 35 gevallen was er sprake van seksueel geweld. Omdat het een landelijk probleem is en er ook mishandelingen in de grensstreek (België en Duitsland) zijn gemeld, heeft het expertisecentrum deze zaak opgepakt en verbinding gecreëerd tussen de verschillende eenheden en veel expertise geleverd. Op dinsdag 10 juni 2013 is in het televisieprogramma 'Opsporing Verzocht' uitgebreid aandacht besteed aan de paardenmishandelingen. Naar aanleiding van deze uitzending zijn meer dan 600 tips binnengekomen. Alle tips zijn door medewerkers van het Expertisecentrum Dierenwelzijn gesorteerd. Alle (mogelijk) bruikbare informatie is vervolgens veredeld en naar de diverse eenheden gestuurd om daar nader te worden onderzocht.

Inhuur van externe deskundigen en opstellen van checklists

Alle meldingen worden goed en overzichtelijk in kaart gebracht.

Het expertisecentrum stelt ook checklisten op.

Tijdens dit onderzoek werd al snel duidelijk dat ook de onderzoeksvragen gestandaardiseerd moesten worden. Niet alle taakaccenthouders hebben kennis van paarden. Daarnaast moet aan de hand van de vragen ook vastgesteld kunnen worden of er sprake is van dezelfde werkwijze van de dader. Vanuit deze optiek is de checklist aangifte mishandeling paarden opgesteld. Met gebruikmaking van deze checklist is er standaard meer informatie beschikbaar over de omgeving, dier gerelateerde zaken, aard van de verwondingen, forensische informatie en algemene informatie.

Eén ding is mij na mijn bezoek aan Driebergen duidelijk geworden: de handhaving van dierenwelzijn is degelijk op de rails gezet en begint bij de politie goed te lopen.

Wij zullen in de toekomst de werkzaamheden nader belichten in ons blad en waar mogelijk regelmatig aandacht besteden aan de praktijk.

Tekst en foto's: K. Kasemir

In het televisieprogramma 'Opsporing Verzocht' is uitgebreid aandacht besteed aan de paardenmishandelingen.

